

RECENZIA

Problemy neotektoniki i sovremennoj dinamiki litosfery. Estónska akad. vied, 1982. 1. a 2. zv. 411 s.

Referáty, ktoré odznali na všezväzovej konferencii v Talline v r. 1982 sú v zborníku rozdelené do piatich skupín, v ktorých sa zaoberajú: 1. neotektonikou, dynamikou litosféry a fyzikou zemského vnútra; 2. neotektonickými pohybmi, problémom dynamiky litosféry platformných oblastí a všeobecnými otázkami neotektoniky; 3. dynamikou litosféry a neotektonikou mobilných oblastí kontinentov; 4. neotektonikou, geodynamikou súčasného reliéfu zemského povrchu a nerastnými surovinami; 5. neotektonikou a dynamikou litosféry dna oceánov a morí. Referáty, ktoré zostavilo vyše 500 autorov na základe zovšeobecnenia nových materiálov získaných hlavne v posledných rokoch, do značnej miery odzrkadľujú súčasnú úroveň poznatkov a problémov súvisiacich s riešením otázok neotektoniky a jej praktického využitia. Takto koncipovaný zborník má veľký význam pre široký okruh špecialistov.

Referáty názorne ukazujú, aký široký okruh problémov sa rieši v rámci neotektoniky, ďalej to, že neotektoniku treba chápať ako zvláštny smer v geotektonike, zaoberajúci sa štúdiom tektonických pohybov a nimi vytvorených štruktúr. Z referátov tiež vyplýva, že riešenie otázok neotektonických pohybov vychádza z pozície mobilizmu na základe komplexu geologicko-geomorfologických, geofyzikálnych, geochemických, astronomických, geo-

detických výsledkov s použitím matematických metód, výsledkov dešifrovania kozmických snímok atď. Spracovanie výsledkov všetkých spomínaných vedných disciplín je veľmi náročné na úzku spoluprácu, ktorá dnes už prechádza hranice jednotlivých štátov, preto aj riešenie neotektoniky zakotvujú viaceré medzinárodné programy (Štúdium súčasných pohybov, Medzinárodný geodynamický projekt, Medzinárodný projekt pre prognózy zemetrasení, Štúdium neotektoniky v rámci Medzinárodnej asociácie pre výskum kvartéru atď.). Väčšia pozornosť aj v zborníku, aj všeobecne sa teraz venuje metodike a naplni neotektonických máp rôznych území, kontinentov a pod., zostavených v rôznych mierkach.

Veľké množstvo predložených referátov, široká paleta nimi riešených problémov a tiež mnoho ďalších publikácií ukazujú, že neotektonika v ZSSR sa ako perspektívna disciplína veľmi rýchlo rozvíja. Doposiaľ zaznamenala mnohé úspechy v teórii, veľkú úlohu zohrala aj pri riešení praktických potrieb viacerých odvetví národného hospodárstva.

U nás nie je štúdium neotektoniky dostatočne docenené. Avšak dosiahnuté výsledky v neotektonike v ZSSR, praktická potreba poznatkov neotektoniky v našich podmienkach pri výbere investičných celkov (atómové a vodné elektrárne, vyhľadávanie štruktúr pre výskyt nafty, zemného plynu, hypertermálnej a podzmennej vody atď.) by mali aj nás inšpirovať k rozvíjaniu systematického výskumu neotektoniky v aplikácii na územie Západných Karpát.

Imrich Vaškovský